

Paraproteïnemie

11 december 2023

© Tijdschrift voor Geneeskunde en Gezondheidszorg

Waarvoor staat het acroniem CRAB, gebruikt om de symptomen van multipel myeloom te duiden?

- a. Hypercalciëmie, renale disfunctie, anemie en botletsels
- b. Hyperkaliëmie, renale disfunctie, abnormale B-cellen en botpijnen
- c. Hypocalciëmie, renale disfunctie, anemie en botletsels
- d. Hyponatriëmie, renale excretie van globulinen, anemie en botpijnen

Paraproteïnemie of monoklonale gammopathie komt voor bij plasmaceldyscrasie, een heterogene groep van monoklonale proliferaties van antistofvormende plasmacellen (B-lymfocyten), meestal in het beenmerg. Deze overmaat aan monoklonale plasmacellen zorgt voor een overproductie en -secretie van één specifiek immunoglobuline (lichte en zware keten) of van één specifieke lichte keten (kappa of lambda). Men noemt dit excessief aanwezig zijnde eiwit het "paraproteïne" of het "M-proteïne" ("monoklonaal proteïne" of "myeloomproteïne"). De productie hiervan leidt meestal tot de kenmerkende monoklonale piek of monoklonale band op serum- en urine-eiwitelektroforese en veroorzaakt soms hyperviscositeitsklachten (bloedingen, trombosen, hoofdpijn, duizeligheid, sufheid, visusstoornissen, gehoorverlies, enz.). De aanwezigheid van urinaire vrije lichte ketens wordt "Bence-Jones-proteïnurie" genoemd.

De meerderheid van de gevallen van paraproteïnemie (70%) uit zich als "monoclonal gammopathy of unknown/undetermined significance" (MGUS). Hierbij is er een monoklonale fractie op eiwitelektroforese aanwezig, maar zonder klinische klachten én met minder dan 10% monoklonale plasmacellen op beenmergonderzoek en minder dan 3 g/dl paraproteïnemie. Er is een cumulatief risico van 1% per jaar dat een MGUS transformeert naar een agressievere vorm van paraproteïnemie. MGUS vereist geen behandeling, maar wel follow-up afgestemd op de risicoscore van de MGUS.

Minder vaak voorkomend (15%), maar ernstiger is multipel myeloom (MM), ook gekend als de ziekte van Kahler. MM kenmerkt zich door typische symptomen en uitgesproken biochemische en pathologische afwijkingen. Deze maligne, agressieve plasmaceldyscrasie vormt 1% van alle maligniteiten en 10% van de hematologische maligniteiten. België kent een incidentie van 500 tot 750 gevallen per jaar en een prevalentie van 4.000 patiënten. De symptomen zijn het gevolg van orgaanschade (nieren, bot en beenmerg) en zitten vervat in het acroniem CRAB (hypercalciëmie, renale disfunctie, anemie en botletsels).

Een asymptomatisch of "smoldering myeloma" vormt een tussenstadium op het continuüm van MGUS naar MM: het veroorzaakt geen CRAB-symptomen, maar het heeft wel een hogere monoklonale beenmergplasmacytose en/of een hogere paraproteïnemie dan MGUS.

Meer weten over dit onderwerp?

Bekijk dan de oorspronkelijke bijdrage in TvGG:

[Nierinsufficiëntie en het gebruik van jodiumhoudende contrastmiddelen bij paraproteïnemie](#)

Auteur(s): D. DEEREN, J. BRIJS, L. DELEU, C. MEERT, G. DE SCHOENMAKERE

DOI: 10.47671/TVG.76.20.6009

Deze publicatie bevat illustraties, foto's, afbeeldingen, lay-out van documenten, grafische ontwerpen, tekst, lettertypen en andere informatie (hierna "Inhoud" genoemd). Deze publicatie en alle Inhoud zijn het auteursrechtelijk eigendom van Tijdschrift voor Geneeskunde vzw. Alle rechten op deze Inhoud zijn wereldwijd voorbehouden. Het is strikt verboden de Inhoud of een deel daarvan te behouden, kopiëren, distribueren, publiceren, of gebruiken zonder voorafgaande en uitdrukkelijke toestemming van Tijdschrift voor Geneeskunde vzw.